

Životní prostředí – prostředí pro život

Inovativní spotřebitelské modely

Ing. Iveta Šindelářová

Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Prezentace poukazuje na měnící se způsob života lidí od konzumerizmu k udržitelným spotřebitelským modelům, které mají přímé i nepřímé environmentální dopady. Jedná se o jednoduché i komplexní modely, které přinášejí nové přístupy v nakupování, spotřebě, ale i v celém nastavení a změně životního stylu jednotlivců a domácností. Vznikají nové sítě spolupráce a způsoby nakupování a spotřeby, které eliminují dodavatelsko-zprostředkovatelské mezičlánky a tím se snižují ekonomické náklady (provize zprostředkovatelům, dopravní náklady, použité obaly atd.), což přispívá k udržitelnému způsobu výroby a spotřeby. Spotřebitelé si totiž více uvědomují, že bezmezná spotřeba a konzum není v souladu s udržitelností a omezenými zdroji planety, a vyhledávají modely spotřeby, které jsou v souladu s přírodou. Inovativní spotřebitelské modely přinášejí benefity nejenom spotřebiteli, ale i pozitivní externality pro vnější prostředí a subjekty, jako např. pozitivní vliv na použití zdrojů, nové pracovní příležitosti a zvyšování kvality života. Z nových modelů je oblíbený koncept zero waste, který je nejenom modelem spotřebního chování, ale i filozofií života, zaměřenou na minimalizaci vzniku a produkci odpadů. Dalšími modely jsou podpora lokálního nakupování, vznik re-use center, swapy/výměna oblečení a věcí, sdílené formy ekonomiky (co-working, carsharing, carpooling, sdílení věcí a prostor, sdílené ubytování). Důležitou součástí je i zelené nakupování do úřadů, které nastavuje nové parametry tzv. zeleného nakupování, které je realizováno nejenom na základě nejnižší ceny dodavatele, ale parametrů jako "recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli a podobně".¹

Inovativní spotřebitelské modely byly zmapovány v rámci výzkumného projektu „Centrum environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOH)“ (SS02030008), řešeného v rámci programu Prostor pro život Technologické agentury ČR v letech 2021–2026.

Publikace (výsledek projektu CEVOOH)

Autor: Centrum pro otázky životního prostředí, Univerzita Karlova, na vypracování se podíleli: Mgr. Eduard Petiška, Ph.D., Ing. Anastasia Shtukatur, Ing. Iveta Šindelářová a doc. Ing. Jan Weinzettel, Ph.D.

¹ Ledvina, Petr. (2007). „Zelené úřadování – snaha o udržitelnou veřejnou správu“, 2007. <https://www.veronica.cz/poradna-v-casopise-veronica?i=83>.

Kód výstupu: SS02030008-V50

Název výstupu: 1.D.3.1 Rešerše – současně uplatňované modely ekodesignu a inovativní spotřebitelské modely (dílčí výzkumná zpráva)

Druh výstupu: O – Ostatní výsledky